

Sigurnost Hrvatske i NATO u percepciji studenata Sveučilišta u Zagrebu

UDK 327.51(100-15)

Sažetak

Raspadom bipolarne strukture međunarodnih odnosa svijet su zahvatile promjene koje se uspoređuju s promjenama na kraju 1. i 2. svjetskog rata. Borba protiv terorizma, sprečavanje proliferacije oružja za masovno uništavanje, borba protiv siromaštva postale su dominantne teme oko kojih se traži globalni konsenzus. Male države, kao što je Hrvatska, moraju u globalnom poretku pronaći svoje mjesto i dati svoj doprinos u borbi protiv navedenih sigurnosnih ugroza. Hoće li taj doprinos biti u mogućnosti dati samostalno ili će, zbog ograničenih ekonomskih i drugih resursa, morati krenuti putem kojim su krenule druge tranzicijske zemlje, izgrađujući bolji svijet u savezima, predmet je ovog istraživanja i osnovna motivacija kojom su studenti Fakulteta političkih znanosti htjeli dati svoj mali doprinos istraživanju ove komplicirane problematike koja plijeni pažnju istraživača već duže vrijeme.

Istraživanje je provedeno u ožujku 2006. godine na uzorku od 1051 ispitanika sa šesnaest fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Cilj istraživanja bio je utvrditi mišljenje studenata o ulasku Republike Hrvatske u NATO te o posljedicama (ne)ulaska. Polazeći od osnovne hipoteze da studenti općenito ne podržavaju ulaz Hrvatske u NATO, nastojalo se identificirati osnovne uzroke takvog mišljenja.

Ključne riječi: sigurnost, Hrvatska, NATO, studenti, Sveučilište u Zagrebu

1. UVOD¹

RH kao relativno mala država na europskoj i globalnoj geopolitičkoj sceni, zbog ograničenih financijskih resursa, ne može samostalno zadovoljiti svoje sigurnosne potrebe. U uvjetima promijenjene međunarodne sigurnosne situacije isprofiliralo se nekoliko nekonvencionalnih oblika sigurnosnih ugroza, a one prema Vojnoj strategiji Republike Hrvatske obuhvaćaju međunarodni terorizam, međunarodni organizirani kriminal, informatičko ratovanje i proliferaciju oružja za masovno uništavanje (Tatalović i Bilandžić,

¹ Istraživački tim zahvaljuje upravama svih fakulteta i profesorima koji su nam dopustili provođenje ankete. Zahvaljujemo našem mentoru profesoru Siniši Tataloviću i drugim kolegama s Fakulteta političkih znanosti na vođenju i usmjeravanju naših napora. Našim kolegama studentima koji su pristali na anketiranje te nam tako puno pomogli u ostvarivanju naših ciljeva zahvaljujemo na strpljenju i kolegijalnosti. Rad je realiziran u okviru kolegija „Nacionalna i međunarodna sigurnost“ na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu.

2005:214). U tom kontekstu, NATO savez koji je temeljen na načelima suradnje, povjerenja i promoviranja stabilnosti i sigurnosti predstavlja prihvatljivi okvir za zadovoljavanje vlastitih sigurnosnih potreba.

Odnos RH i NATO-a, nakon početka pregovora Hrvatske s EU predstavlja jedan od temeljnih vanjskopolitičkih interesa Hrvatske².

Pitanje oko ulaska RH u NATO pitanje je od velikoga nacionalnog značaja te se oko tog problema vodi velika javna rasprava. Po toj činjenici, Hrvatska se nimalo ne razlikuje od drugih zemalja čija je javnost također bila ili još uvijek jest podijeljena u vezi s tim pitanjem. No, ono što je Hrvatsku razlikovalo od tih zemalja jest bio (tadašnji) kontinuirani pad podrške javnosti ulasku Hrvatske u NATO.³ Prema zadnjoj anketi koju je provela Promocija plus u listopadu 2007. godine, podrška za ulazak Republike Hrvatske u NATO raste i ona sada iznosi 49,2 posto, naspram 38,4 posto protivnika i 12,4 posto suzdržanih.⁴

Svrha ovog istraživanja bila je detektirati mišljenje studenata Zagrebačkog sveučilišta kao pripadnika buduće intelektualne elite te doznati njihov odnos prema pitanjima nacionalne sigurnosti i informiranost o pitanjima vezanima uz NATO. Zanimalo nas je li njihovo mišljenje bilo formirano na temelju dostupnih informacija ili je bilo rezultat utjecaja tadašnjega dominantnog mišljenja hrvatske javnosti.

2. Izbor i definiranje problema istraživanja

Na izbor problema istraživanja utjecalo je očekivanje pozivnice za punopravno članstvo RH u NATO savezu. S obzirom na uspješno zaključivanje trećeg ciklusa MAP-a⁵ i ispunjenje svih uvjeta, bilo je poželjno definirati problem kroz pitanje:

Kakvo je mišljenje studenata Sveučilišta u Zagrebu o ulasku Hrvatske u NATO i kako bi se to moglo odraziti na ukupne sigurnosne i obrambene sposobnosti RH?

Problem istraživanja proširen je na ostala političko sigurnosno pitanja, a to se primarno odnosi na geostrateški položaj Hrvatske, reguliranje vojne obveze i na ostale društvene posljedice (ne)ulaska u NATO.

3. Određivanje područja znanstvene analize

Istraživanje je interdisciplinarno te obuhvaća:

1. politologiju – u dijelu koji se odnosi na međunarodne organizacije
2. defnologiju – u dijelu koji se odnosi na nacionalnu sigurnost
3. političku psihologiju – u dijelu koje se odnosi na mišljenje ispitanika o ulasku Hrvatske u NATO i njegove posljedice na ukupne sigurnosne i obrambene sposobnosti RH

² Više o ovoj temi: Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske, *Narodne novine*, br. 32. (2002.);

³ U sklopu Ministarstva europskih integracija provedena su tri istraživanja: u prosincu 2002. kada je podrška iznosila 61%, u lipnju 2003. kada je podrška pala na 53,3%, te u prosincu iste godine kada je ulazak Hrvatske u NATO podržalo 53,4% stanovništva. (Cvrtila, 2004:115);

⁴ <http://www.poslovnih.hr/59346.aspx> (08.11.2007)

⁵ Membership action plan (Akcijski plan za NATO) –Mehanizam za ulazak u Savez osmišljen 1999. godine na summitu u Washingtonu. Dosada je sedam država postalo punopravnim članicama Saveza uz pomoć MAP-a. Hrvatska se ovoj skupini aspiranata za članstvo pridružila u svibnju 2002. godine i trenutno se nalazi u četvrtom godišnjem ciklusu MAP-a; www.mvp.hr/nato.aspx?mh=217&mv=1290 (08.11.2007)

4. Definiranje pojmova i pojmovna analiza

4.1 NATO

Skraćenica za jedinstveni obrambeni i sigurnosni savez (eng. North Atlantic Treaty Organization) čija je temeljna i trajna svrha očuvanje slobode i sigurnosti svih njegovih članica i to pomoću političkih i vojnih sredstava. NATO je utemeljen 1949. godine, a utjelovljuje transatlantsku vezu koja spaja Europu i Sjevernu Ameriku te ga čini dvadeset šest članica: Belgija, Bugarska, Kanada, Republika Češka, Danska, Estonija, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Island, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Turska, Ujedinjeno Kraljevstvo, SAD.

4.2. Sigurnosne i obrambene sposobnosti RH

Ukupnost potencijala koje omogućuju stvaranje vremena i prostora za pravovremeno i preventivno djelovanje diplomatskim sredstvima te sposobnosti za doprinos zajedničkom oblikovanju sigurnosnog okružja. Puni spektar podrazumijeva četiri područja nastojanja:

1. izgradnja vjerodostojnih vlastitih obrambenih sposobnosti
2. doprinos u izgradnji stabilnog i sigurnog okružja
3. razvijanje partnerstva i suradnje s drugim demokratskim državama
4. izgradnja pouzdanih savezničkih odnosa, odnosno približavanje i pridruživanje postojećim obrambenim savezničkim aranžmanima.⁶

4.3. Gestrateški položaj

Ukupnost geografskih, strateških, političkih i drugih posebnosti koji čine neku zemlju posebnom u odnosu na ostale subjekte međunarodne zajednice.

4.4. Vojna obveza

«Dužnost pripremanja, osposobljavanja i organiziranja svih sposobnih građana Republike Hrvatske za obavljanje poslova u Oružanim snagama i sudjelovanje u vojnoj obrani. Vojna obveza sastoji se od novačke obveze, obveze služenja vojnog roka, odnosno civilne službe i obveze služenja u pričuvnom sastavu Oružanih snaga.»⁷

5. Određivanje ciljeva istraživanja

Pragmatički cilj istraživanja bio je dobivanje općeg uvida u mišljenje studenata Sveučilišta u Zagrebu o ulasku Hrvatske u NATO. To je osobito važno zbog toga što će dio studenata u budućnosti biti nositelji cjelokupnoga sigurnosnog sustava Republike Hrvatske i svih pripadajućih institucija tom sustavu. Deskriptivni cilj istraživanja dopunjen je dodatnim ispitivanjima s obzirom na zavisnu i nezavisnu varijablu, tj. spol, fakultet, regionalno podrijetlo te informiranost o političkim zbivanjima.

⁶ Vidi: Strategija obrane Republike Hrvatske, *Narodne novine*, br. 33. (2002.);

⁷ Čl. 24. i 25. Zakona o obrani Republike Hrvatske, *Narodne novine*, br. 33. (2002.);

6. Postavljanje hipoteza

6.1. Generalna

Studenti Sveučilišta u Zagrebu ne podržavaju ulazak Republike Hrvatske u NATO te smatraju da će to pozitivno utjecati na razvijanje ukupno sigurnosnih potencijala Hrvatske.

6.2. Kolateralne

- glede nezavisne varijable spola veću podršku ulasku Hrvatske u NATO pokazuju ispitanice studentice, a manje studenti.
- s obzirom na nezavisnu varijablu grupe fakulteta s ulaskom Hrvatske u NATO slažu se studenti društveno-humanističkih fakulteta, dok se istome protive studenti tehničkih, biotehničkih, biomedicinskih, prirodnih i umjetničkih fakulteta.
- prema nezavisnoj varijabli regionalne pripadnosti veću podršku ulasku Hrvatske u NATO pokazuju ispitanici iz: Zagreba, sjeverozapadne Hrvatske, Istre i Primorja, Banovine i Korduna te Podravine i Moslavine.

Ulasku Hrvatske u NATO protivit će se studenti iz: Slavonije i Baranje, Like i Gorskog kotara, Dalmacije i otoka te iz ostalih krajeva.

- veću podršku ulasku Hrvatske u NATO pokazuju studenti koji su informiraniji o političkim zbivanjima, dok veći skepticizam pokazuju oni manje informirani.
- od susjednih zemalja opasnost za sigurnost Hrvatske za studente najviše predstavlja Srbija i Crna Gora te Slovenija, a u manjoj mjeri Bosna i Hercegovina te Italija, a najmanje Mađarska.

7. Identifikacija, klasifikacija i operacionalizacija varijabli

7.1. Zavisne varijable

Budući da je pitanje povjerenja u državne službe nezaobilazni dio ovog istraživanja, u anketi se tražilo mišljenje studenata o tome koliko je njihovo povjerenje u njih. Državne službe čije se povjerenje ispitalo čine vitalne dijelove sigurnosnog sustava Republike Hrvatske: policija, vojska i obavještajne službe.

Mišljenje studenata o doprinosu političkih institucija nacionalnoj sigurnosti moguće je razlučiti prema njihovoj vrsti, odnosno u konkretnom slučaju Republike Hrvatske na: Predsjednika Republike, Hrvatski sabor, Vladu RH, vojsku tj. Oružane snage, policiju, obavještajne službe i nevladine organizacije involvirane u političke procese.

Treba li Hrvatska postati članica NATO-a predstavlja ključno pitanje ovog istraživanja, a operacionalizirana je s obzirom na pozitivno ili negativno mišljenje o tome. Također, ponuđena je i opcija za one koji nemaju mišljenje o tome.

Ispitanici su, kako oni koji imaju pozitivno mišljenje tako i oni koji imaju negativno mišljenje, mogli izabrati dva ponuđena odgovora koja opisuju njihovo pozitivno ili negativno mišljenje u odnosu na dani problem.

Pitanje o opasnosti koju predstavljaju zemlje u neposrednom okruženju Hrvatske posebno je zanimljivo u kontekstu zbivanja koja su se odvijala na ovim područjima unazad 15 godina, pri čemu se posebno misli na rat, ali i na događanja iz novijeg vremena koja bi mogla utjecati na mišljenje studenata iz reprezentativnog uzorka. Neposredno okruženje Hrvatske odnosi se na Italiju, Mađarsku, Sloveniju, Srbiju i Crnu Goru te Bosnu i Hercegovinu.

S obzirom na sve izvjesnije ukidanje novačke vojne obveze, pitanje o budućnosti vojnog roka razrađeno je na način da su se studenti mogli opredijeliti između 5 ponuđenih odgovora: ukinuti i vojsku profesionalizirati; ostaviti na 6 mjeseci; produljiti na 10 mjeseci ili privremeno suspendirati.

Od niza odabranih sigurnosnih ugroza studenti su za svaku od navedenih trebali navesti koliko ona predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost Hrvatske. Prijetnje koje smo odabrali su: terorizam; slabo gospodaranje; uništavanje okoliša; zaostajanje u znanosti i tehnologiji; prirodne i tehnološke nesreće; socijalni nemiri; organizirani kriminal; vojna ugroženost od drugih zemalja; širenje i moguća upotreba oružja za masovno uništavanje.

7.2. Nezavisne varijable

U izradi istraživanja opredijelili smo se za sljedeće nezavisne varijable: spol, fakultet, regionalno podrijetlo i informiranost o političkim zbivanjima.

Nezavisna varijabla regionalnog podrijetla je operacionalizirana na način da je cijela Republika Hrvatska podijeljena na 8 regija (Zagreb, sjeverozapadna Hrvatska, Podravina i Moslavina, Slavonija i Baranja, Lika i Gorski kotar, Istra i Primorje, Dalmacija i otoci te Banovina i Kordun), a ostavljena je i mogućnost za studente koji dolaze izvan Republike Hrvatske.

Po pitanju informiranosti o političkim zbivanjima, studenti su mogli birati između 3 mogućnosti (dobro sam informiran, osrednje sam informiran i uopće nisam informiran).

8. Plan istraživanja

Primarni su podaci istraživanja prikupljeni uporabom ankete, putem anketnih upitnika s odgovarajućim brojem pitanja. Anketiranje je izvršeno na tzv. prigodnom uzorku kojeg su većinom činili studenti treće i četvrte godine studija sa šesnaest fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a u dogovoru i uz pomoć nastavnog i stručnog osoblja.

Iz područja prirodnih znanosti ispitano je 112 studenata Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. Područje društveno i humanističke znanosti obuhvatilo je 263 ispitanika s četiri fakulteta: Pravni fakultet, Fakultet političkih znanosti, Katoličko bogoslovni fakultet i Ekonomski fakultet. Na pet fakulteta tehničkih i biotehničkih znanosti (Fakultet elektrotehnike i računalstva, Građevinski fakultet, Agronomski fakultet, Šumarski fakultet, Prehrambeno-biotehnološki fakultet) ispitano je 347 studenata. Na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu, Stomatološkom fakultetu te Veterinarskom fakultetu, čime je obuhvaćeno područje biomedicinskih znanosti, ispitano je 216 studenata. U anketi je sudjelovalo i 113 studenata umjetničkog usmjerenja na Akademiji likovnih umjetnosti, Akademiji dramskih umjetnosti te Muzičkoj akademiji.

Broj ispitanika na svakom fakultetu kretao se od 15 na Akademiji dramskih umjetnosti do 119 na Agronomskom fakultetu, što čini konačni broj anketiranih studenata od $N=1051$, što je otprilike 2% svih studenata na Sveučilištu u Zagrebu. Anketiranje se provodilo tijekom nastave u jutarnjim i popodnevnim satima, a terenski rad obavljala je skupina anketara 15 dana.

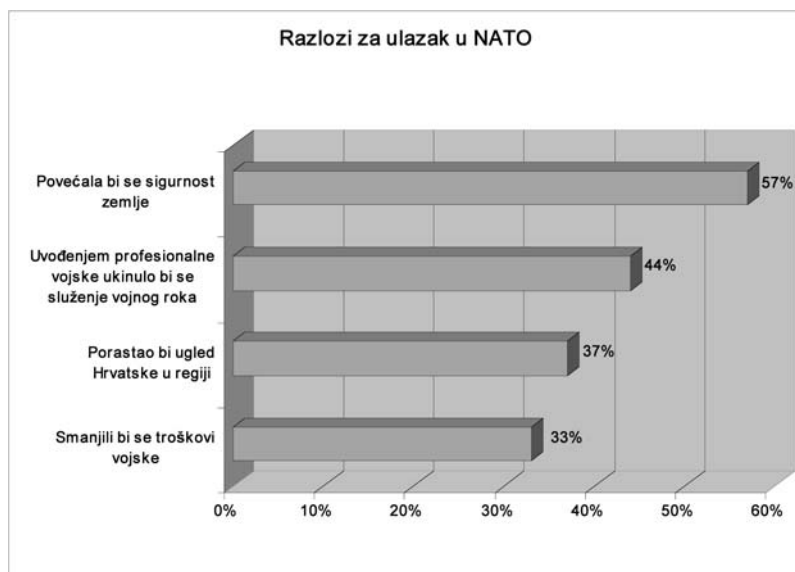
9. Rezultati i interpretacija podataka

Na uzorku od 1051 ispitanika te uz postavljena pitanja u anketnom upitniku dobiveni su sljedeći rezultati:

Od svih ispitanih studenata, 689 ispitanika (66%) čine studentice, dok 362 ispitanika (34%) čine studenti. Najviše ispitanika dolazi iz Zagreba (488 ili 46%), zatim iz sjeverozapadne Hrvatske (154 ili 15%) te iz Dalmacije i otoka (125 ili 12%). Najmanje ispitanika dolazi iz Like i Gorskog kotara (15 ili 1%). Najviše ispitanika osrednje je zainteresirano za politička zbivanja (čak 58%), dok po pitanju procjene osobne informiranosti o političkim zbivanjima najviše ispitanika smatra da uopće nije informirano (38%). Iz dobivenih podataka proizlazi da ispitanici smatraju vojsku institucijom koja najviše doprinosi sigurnosti zemlje.

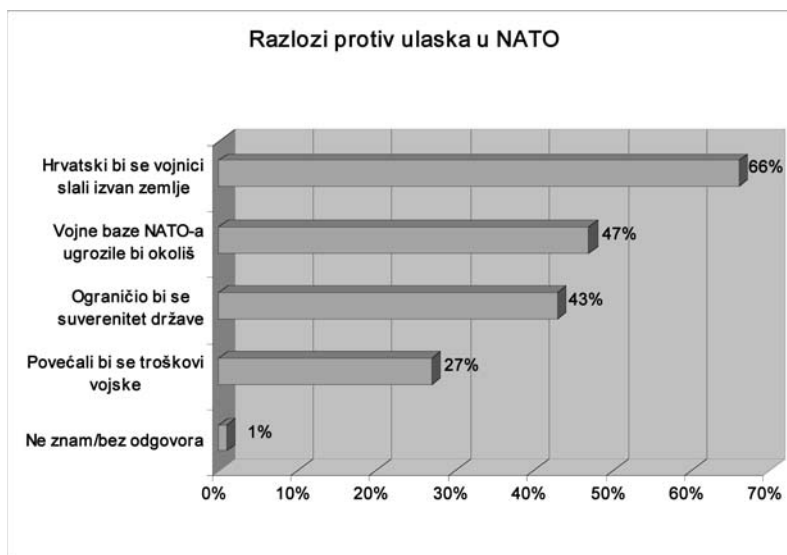

Pitanje ulaska u NATO operacionalizirano prema svim nezavisnim varijablama predstavlja ključni dio istraživanja, a rezultati pokazuju da se generalna hipoteza nije potvrdila. Najveći broj studenata nije siguran bi li Hrvatska trebala postati članica NATO-a što je pokazalo nestajanje bipolarne podjele i povećanje broja neodlučnih.

Studenti kao glavne prednosti ulaska u NATO naglašavaju ukidanje opće vojne obveze i profesionalizaciju vojske te smanjenje troškova za nju, dok studentice kao glavni razlog priključenja ističu porast ugleda Hrvatske u regiji.

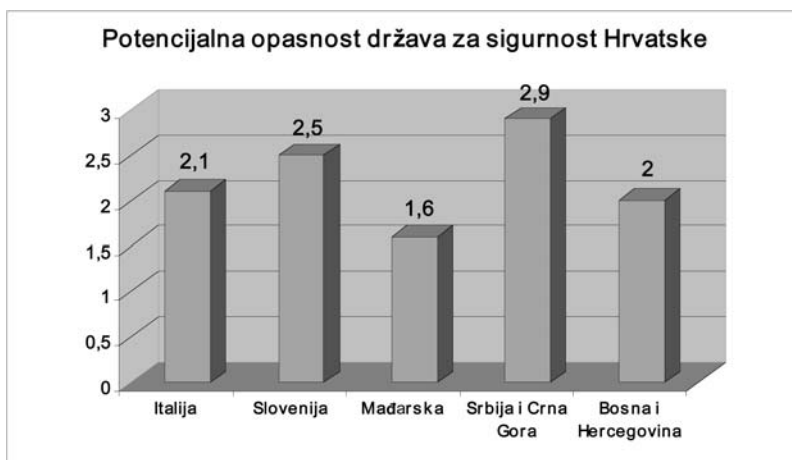
Studenti fakulteta društvenih i humanističkih znanosti u odnosu na studente biomedicinskih znanosti češće ističu povećanje sigurnosti zemlje i porast ugleda Hrvatske u regiji, dok potonji kao glavne prednosti ulaska u NATO ističu ukidanje služenja vojnog roka i profesionalizaciju vojske te smanjenje troškova vojske.

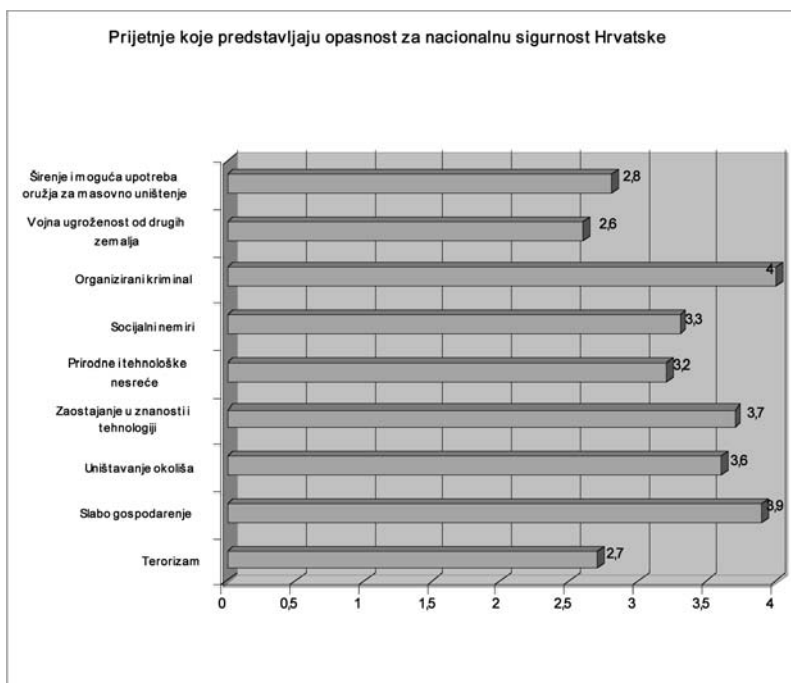
Studentice kao glavne razloge nepriključenja NATO-u ističu ograničenje suvereniteta države te ugrožavanje okoliša od strane vojnih baza NATO-a, studenti pak ističu povećanje troškova vojske.

Studenti fakulteta prirodnih znanosti kao glavni razlog nepriključenja navode ograničenje suvereniteta zemlje, dok studenti umjetničkih fakulteta naglašavaju povećanje troškova vojske.

Kolateralna hipoteza da veću podršku iskazuju ženski ispitanici od muških se također nije potvrdila, a u istraživanju se pokazalo da ženski ispitanici u najvećem postotku nisu sigurni. Muški ispitanici većim dijelom iskazuju podršku ulasku u NATO. Kolateralna hipoteza da podršku ulasku Hrvatske u NATO pružaju studenti društveno-humanističkih znanosti, a u manjoj mjeri studenti ostalih područja Sveučilišta u Zagrebu potvrdila se. Najveći skepticizam pokazali su studenti umjetničkog područja, a najviše neodlučnih je na području prirodnih znanosti. Povezanost regionalne pripadnosti i ulaska u NATO i na tom izvedena kolateralna hipoteza nije se potvrdila. Studenti iz Zagreba najviše su iskazali da nisu sigurni, a studenti iz Sjeverozapadne Hrvatske izrazili su podršku ulasku u NATO. Ostali dijelovi Hrvatske nisu odgovorili u skladu s postavljenom hipotezom, a u svim regijama je indikativan velik broj ispitanika koji nisu sigurni. Kolateralna hipoteza da će ulazak Hrvatske u NATO podržati ispitanici koji su bolje informirani potvrdila se. Studentice češće od studenata tvrde da bi vojni rok trebalo zadržati u postojećem obliku ili produljiti na 10 mjeseci, dok studenti važnijim smatraju ukidanje vojnog roka i profesionaliziranje vojske. Studenti fakulteta društvenih i humanističkih znanosti najrjeđe ističu da vojni rok treba ukinuti i vojsku profesionalizirati, a najčešće da vojni rok treba produljiti na 10 mjeseci, dok studenti umjetničkih fakulteta smatraju obrnuto, najčešće da vojsku treba profesionalizirati, a najrjeđe da vojni rok treba produljiti na 10 mjeseci.

Studentice više nego studenti doživljavaju Mađarsku i Sloveniju kao države koje predstavljaju opasnost za sigurnost Hrvatske.

Studentice u odnosu na studente sve prijetnje smatraju opasnijima za nacionalnu sigurnost Hrvatske.

Studenti fakulteta društvenih i humanističkih znanosti gotovo sve prijetnje smatraju opasnijima od studenata drugih znanstvenih područja, najviše među njima terorizam, organizirani kriminal te socijalne nemire.

Zaključak

Problematicom stavova studenata zagrebačkog Sveučilišta spram ulaska Hrvatske u NATO se u zadnjih sedam godina bavilo nekoliko istraživačkih timova studenata Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Prvo istraživanje, provedeno 2000. godine nakon demokratske promjene vlasti i u svjetlu početka reforme sigurnosnog i obrambenog sustava te priključenja NATO-vom programu Partnerstva za mir pokazalo je izrazito veliku podršku studenata Sveučilišta u Zagrebu ulasku Hrvatske u NATO (63,8%). Događaji od 11. rujna 2001. promijenili su sigurnosnu sliku svijeta pokazavši nužnost nove strateške preorijentacije NATO-a na nove sigurnosne izazove. Borba protiv terorizma i proliferacije oružja za masovno uništenje rezultirala je prvom akcijom NATO-a pod mandatom Vijeća sigurnosti UN-a u Afganistanu koja je za posljedicu imala svrgnuće talibanskog režima. U istraživanju 2003. godine ulazak Hrvatske u NATO podržalo je 43% studenata što je pokazalo drastičan pad potpore za čak 20%! Nemogućnost postizanja konsenzusa unutar NATO-a o rješenju slučaja Irak dovelo je do unilateralne akcije SAD-a koje su okupljajući «Koaliciju voljnih» izvršile invaziju na Irak bez mandata Vijeća sigurnosti UN-a. Taj čin bio je izravan uzrok tako drastičnog pada podrške ulasku Hrvatske u NATO, ne samo među studentima, već i širom populacijom Hrvatske. Naše istraživanje u ožujku 2006. godine pokazalo je daljnji pad potpore ulasku Hrvatske u NATO među studentskom populacijom (33% ispitanika podržava ulazak), no indikativan je bio povećani broj studenata koji nisu sigurni (38%), u usporedbi s prijašnjim istraživanjima iz 2000. i 2003. kada je postotak istih iznosio oko 26%. Smatramo da je tadašnji pad studentske potpore ulasku Hrvatske u NATO bio u prvom redu posljedica minimalne dostupnosti informacija u medijskom prostoru kojim bi se studenti upoznali sa svim posljedicama i implikacijama (ne)ulaska u NATO. Povećanje broja neodlučnih studenata pokazuje da su studenti kao buduća intelektualna elita, koja ne formira olako svoje konačno mišljenje, željeli više informacija na temelju kojih bi definirali stav o ovom pitanju te su time ujedno i pokazali visok stupanj znanstvene zrelosti. Politička elita počela je provoditi aktivnu kampanju o NATO-u što se vidi i iz najnovijih istraživanja o potpori ulasku Hrvatske u NATO i smatramo da se ovakav pristup treba održati i dalje s obzirom da je ulazak u NATO temeljni strateški i vanjskopolitički interes Republike Hrvatske. Otvaranjem besplatnih informativnih telefona, organizacijom stručnih i javnih tribina i seminara, daljnjim kvalitetnim i argumentiranim raspravama u medijskom prostoru, potpora će se i dalje povećavati što će na kraju uvesti Republiku Hrvatsku u najjači politički i vojni savez današnjice.

Summary

The end of bipolar period of international relations brought changes that could be compared to changes that happened after World War I. and World War II. Combat against terrorism, prevention of proliferation of weapon for mass destruction, combat against poverty have become crucial matters that require global consensus. Small states, such as Croatia have to find their position in global order and give their own contribution in combat against mentioned security threats. Will Croatia give this contribution by herself or will Croatia, because of the limited economic and other resources choose way that has been chosen by many other transition countries building better world through alliances is a subject of this research and a main motivation that has led students of Faculty of political science who wanted to give small contribution in attempt to explore this complicated issues that attracts attention of many researchers for some time.

Research has been conducted in March 2006, among 1051 students at 16 faculties of University in Zagreb. Purpose of this research was to determine students' opinion on Croatia entering into NATO and the consequences of (non)entering.

Starting with main hypothesis that students in general do not support the entrance of Croatia into NATO, the intention was to detect main reasons for such opinion.

Keywords: security, Croatia, NATO, students, University in Zagreb

Bibliografija

- Brnada, Ivana, Jerin, Lada, 2003.: Doprinos političkih institucija i međunarodnih organizacija sigurnosti Republike Hrvatske – stav studenata, *Polemos*, 1-2: 119-138;
- Cvrtila, Vlatko, 2004.: Hrvatska i NATO, Centar za politološka istraživanja, Zagreb;
- Čehulić, Lidija, 2004.: NATO i novi međunarodni odnosi, *Politička kultura*, Zagreb;
- Grizold, Anton, Tatalović, Siniša, Cvrtila, Vlatko, 1999.: *Suvremeni sistemi nacionalne sigurnosti*, Fakultet političkih znanosti, Zagreb;
- Horvat, Marko, Picula, Boško, Trnski, Marko, 2000.: *Institucionalni aspekti nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske nakon Domovinskog rata*, *Polemos*, 2: 17-41;
- Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske*, *Narodne novine*, br. (32), (2002.);
- Strategija obrane Republike Hrvatske*, *Narodne novine*, br. (33), (2002.);
- Tatalović, Siniša, Bilandžić, Mirko, 2005.: *Osnove nacionalne sigurnosti*, Ministarstvo unutarnjih poslova, Zagreb;
- Vojna strategija Republike Hrvatske*; prilog u knjizi: Tatalović, Siniša, Bilandžić, Mirko, 2005.: *Osnove nacionalne sigurnosti*, Ministarstvo unutarnjih poslova, Zagreb;
- Vujević, Miroslav, 1988.: *Uvođenje u znanstveni rad*, *Informator*, Zagreb;
- Vukadinović, Radovan, 2001.: *Međunarodni odnosi od hladnog rata do globalnog porotka*, Agencija za komercijalnu djelatnost, Zagreb;
- Zakon o obrani Republike Hrvatske*, *Narodne novine*, br. (33), (2002.).